

Etymologen zoeken al eeuwenlang naar de wortels van onze taal. Maar hun werkwijze en hun kijk op taal veranderden voortdurend. Een overzicht, ook van de jongste ontwikkelingen.

HANS BEELEN

TAALKUNDIGE, DOCENT UNIVERSITEIT OLDENBURG

(Vorstermanbijbel, Antwerpen, 1528)

Speuren naar de oertaal

De fascinatie voor de oorsprong

Hans Beelen: “In de Middeleeuwen geloofde men dat God en de engelen in de hemel Hebreeuws spraken.”

Welke taal heeft de mens als eerste gesproken? Deze vraag houdt de gemoederen al duizenden jaren bezig. De Griekse historicus Herodotus vertelt hoe de Egyptische farao Psamtek I in de zevende eeuw voor Christus een experiment uitvoerde waarbij twee pasgeboren kinderen van de moeder werden weggehaald. De kinderen groeiden op in een geitenstal en hadden geen enkel contact met de buitenwereld. De farao was ervan overtuigd dat het menselijk taalvermogen aangeboren was en dat de kinderen uit zichzelf de oertaal zouden gaan praten.

De herder die ze iedere dag te eten bracht, mocht geen woord met ze wisselen. Na twee jaar merkte hij dat ze hem aanklampten met de woorden *bekos*, *bekos*. De taalgeleerden aan het hof van de farao wezen erop dat *bekos* in het Frygisch het woord was voor ‘brood’. De Egyptenaren beschouwden vanaf dat moment het Frygisch als de oertaal en de Frygiërs als het oudste volk ter wereld. Ze kwamen niet

op het idee dat *bekos* waarschijnlijk een imitatie was van het gemekker van de geiten.

Noach

Ook de christenen vroegen zich af welke taal de oertaal was geweest. In de Bijbel staat geschreven dat Adam in het paradijs namen gaf aan het vee, het gevogelte des hemels en het gedierte des velds. Omdat het Oude Testament in het Hebreeuws is geschreven, geloofde men in de Middeleeuwen dat God en de engelen in de hemel Hebreeuws spraken, en de mensen in het paradijs en op aarde aanvankelijk ook; deze toestand van eentaligheid zou dan geëindigd zijn met de bouw van de toren van Babel. Na de Babylonische spraakverwarring gingen de drie zonen van stamvader Noach uiteen. Ze spraken elk een andere taal. Van Sem zouden de Semitische volkeren met hun talen afstammen, van Cham de Hamieten, dat waren de volkeren in Noord-Afrika en zuidelijk Arabië, en van Jafet de Jafetieten, dat wil